

підставою для виділення публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу, а також конкурсу, який стимулює не просто до бажаного, а до такого результату, який виявляється кращим серед досягнутих. Зобов'язання що виникають із названих юридичних актів, об'єднує те, що в обох випадках особа бере на себе обов'язок сплатити винагороду за досягнення обумовленого результату тому, ким він буде досягнутий (для конкурсу досягнутий результат повинен бути визнаний найкращим).

Література

1. Аномалії в цивільному праві України: навч.-практ. посіб. Київськ. нац. ун-т; відп. ред. Р.А. Майданик. Київ: Юстиніан, 2007. 912 с.
2. Яковенко В.В., Філик Н.В. Публічна обіцянка винагороди: визначення правової природи. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 5. С. 137-140.
3. Иоффе О.С. Обязательственное право. Москва. «Юридическая литература», 1975. 880 с.
4. Голубєва Н.Ю. Правове регулювання інституту публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Актуальні проблеми держави і права. 2004. Вип. 22. С. 564-571.
5. Цимбаленко В.М. Публічна обіцянка винагороди та умовні правочини (питання співвідношення). Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. 2010. Вип. 10. С. 211-217.
6. Кирилюк О.Ю. Вчинення односторонніх правочинів з використанням електронних засобів зв'язку. Митна справа. 2014. № 2(92). Ч. 2. Кн. 2. С. 150-155.
7. Шимон С.І. Особливості правочину як юридичного факту в цивільному праві. Держава і право. 2009. Вип. 46. С. 315-321.
8. Майданик Н.І. Цивільно-правове регулювання договорів гри та парі в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03; НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2006. 16 с.

УДК 347.132.14(043.2)

Бутинський В.Я., доцент кафедри філософії,
Харківський національний університет радіоелектроніки,
м. Харків, Україна

Белкін О.А., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОМПЕНСАЦІЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ

Завершальною дією звернення до суду є відновлення порушеного права та відшкодування шкоди, завданої таким порушенням. Якщо у випадку із відшкодуванням збитків і матеріальної шкоди, як правило, особливо гострих та суперечливих питань щодо визначення факту їх

наявності та розмірів не виникає (все це можна встановити за допомогою відповідної документації - чеків, актів прийому-передачі тощо), то у разі заявлення у позові вимоги про відшкодування моральної шкоди, ситуація значно ускладнюється. Одразу виникає питання - як виразити у грошових одиницях душевні страждання і переживання? Як довести їх наявність та причинно-наслідковий зв'язок між правопорушенням і їх появою? Саме через свою суперечливість та наявність суб'єктивного фактору, дана тема заслуговує детальнішого дослідження.

Відшкодування моральної шкоди гарантується, перш за все, Конституцією України, а саме статтею 56 [1], а також Цивільним кодексом України (далі ЦК України). Стаття 23 ЦК України встановлює, що моральна шкода, яка відшкодовується винною особою, може полягати:

- у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів;
- у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна;
- у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи [2].

У цій же статті визначається, що розмір моральної шкоди залежить від декількох факторів, наприклад характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, ступеня вини особи, а також інших обставин. Слід також зазначити, що наявність підстав для відшкодування моральної шкоди та її розмір призначається судом, при цьому враховуються такі поняття, як «розумність» і «справедливість». Суд спирається не тільки на фактичні обставини, але й на індивідуальні особливості потерпілого.

У законодавстві та на практиці поняття «відшкодування» та «компенсація» моральної шкоди часто ототожнюються. Проте, в даному контексті вони мають суттєві розбіжності: моральну шкоду неможливо компенсувати, адже вона не підлягає відновленню, а от відшкодувати втрати немайнового характеру можливо.

Деякі юристи притримуються думки, що при вирішенні питання про розмір моральної шкоди, слід враховувати розмір матеріальної шкоди. Однак, стаття 23 ЦК України наголошує, що моральна шкода є незалежною від матеріальної [2].

Що ж стосується практики, на даний час у законодавстві України немає такого нормативно-правового акту, який би встановлював процедуру доведення і способи вирахування ступеня і розміру моральної шкоди, а тому юристам доводиться проявляти креативність у цьому питанні. Основним документом, яким керуються правники в таких

випадках є постанова Пленуму Верховного Суду № 4 від 31.03.1995 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» (далі – Постанова) [3].

Так, відповідно до п. 3 Постанови, під моральною шкодою належить розуміти втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб. Також згідно з ч. 2 п. 5 Постанови, доведенню підлягають:

- 1) наявність моральної шкоди;
- 2) протиправність діяння її заподіювача;
- 3) наявність причинного зв'язку між шкодою і протиправним діянням заподіювача;
- 4) наявність вини останнього в заподіянні шкоди.

Отже, встановлене законодавством України право на відшкодування моральної шкоди є важливою гарантією захисту прав і свобод громадян та законних інтересів юридичних осіб. Тому необхідним заходом, який би забезпечив ефективне регулювання усіх питань у сфері відшкодування моральної шкоди є прийняття єдиного нормативно-правового акту. Це дозволило б прозоро і неупереджено визначати цей засіб права власності у цивільному праві. Адже на даний момент при порушенні права власності потерпілі особи рідко звертаються з вимогою про відшкодування немайнової шкоди, не знаючи про свої права або не будучи впевненими у можливості їх захисту та існуванні відповідної норми закону, що це регулює.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. 1996.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003 №№ 40-44.
3. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду. № 4. 1995.

УДК 347.463(043.2)

Вікторів І.В., адвокат,
м. Запоріжжя, Україна

РІЗНИЦЯ МІЖ ДОГОВОРОМ ПЕРЕВЕЗЕННЯ І ДОГОВОРОМ ТРАНСПОРТНОГО ЕКСПЕДИРУВАННЯ

За договором перевезення, у відповідності зі ст. 909 Цивільного кодексу України, одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту